

P7_TA-PROV(2013)0579

A fogyatékossgal élő nők

Az Európai Parlament 2013. december 11-i állásfoglalása a fogyatékossgal élő nőkről (2013/2065(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára, az emberi jogok európai egyezményére, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájára,
- tekintettel a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményre (UN CRPD), és a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménynek az Európai Közösség által történő megkötéséről szóló 2009. november 26-i 2010/48/EK tanácsi határozat¹ szerinti 2011. január 21-i hatálybalépésére az Unióban, illetve különösen ez utóbbinak a fogyatékossgal élő nőkről és lányokról szóló 6. cikkére,
- tekintettel a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések (diszkrimináció) minden formájának kiküszöböléséről szóló, 1979. december 18-i ENSZ-egyezményre (CEDAW),
- tekintettel a munkavállalók alapvető szociális jogainak közösségi chartájára,
- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 10., 19. és 168. cikkére,
- tekintettel a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelvre²,
- tekintettel a személyek közötti, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékossgra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló tanácsi irányelvre irányuló bizottsági javaslatra (COM(2008)0426) és a Parlament erre vonatkozó 2009. április 2-i állásfoglalására³,
- tekintettel az „Európai fogyatékossgügyi stratégia 2010–2020: megújított elkötelezettség az akadálymentes Európa megvalósítása iránt” című, 2010. novemberi 15-i bizottság közleményre (COM(2010)0636) és az azt kísérő „Az európai fogyatékossgügyi stratégia 2010–2020 végrehajtására vonatkozó kezdeti terv – A fellépések listája 2010–2015” című bizottsági szolgálati munkadokumentumban található dokumentumokra (SEC(2010)1323 és SEC(2010)1324),
- tekintettel „A szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai platformja: A szociális és területi kohézió európai keretrendszere” című 2010. december 16-i bizottsági közleményre (COM(2010)0758),

¹ HL L 23., 2010.1.27., 35. o.

² HL L 303., 2000.12.2., 16. o.

³ HL C 137. E, 2010.5.27., 68. o.

- tekintettel a Bizottságnak a közszektorbeli szervezetek webhelyeinek akadálymentesítéséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló, 2012. december 3-i javaslatára (COM(2012)0721),
- tekintettel a fogyatékossgal élő személyek parkolási kártyájáról szóló, 1998. június 4-i 98/376/EK tanácsi ajánlásra¹,
- tekintettel „A munkaerő-piaci beilleszkedés előmozdítása – A válságból való kilábalás és a 2010 utáni lisszaboni menetrendre való felkészülés” című, 2009. november 30-i tanácsi következtetésekre,
- tekintettel az új európai fogyatékossgügyi keretről (10173/2010) szóló, 2010. június 2-i tanácsi állásfoglalás-tervezetre és az Európai Unióban a fogyatékossgal élők helyzetéről szóló tanácsi állásfoglalásra (2008/C 75/01),
- tekintettel a légi járműveken utazó fogyatékkal élő, illetve csökkent mozgásképeségű személyek jogairól szóló, 2006. július 5-i 1107/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet működéséről és hatásairól szóló bizottsági jelentésre (COM(2011)0166),
- tekintettel az Európai Bíróság C-13/05 ügyben hozott ítéletére (2000/78/EK irányelv – A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazandó egyenlő bánásmód – A fogyatékossg fogalma)²,
- tekintettel a siketek jelnyelveiről szóló, 1988. június 17-i állásfoglalására³,
- tekintettel a nőkről és a fogyatékossgáról szóló, 1989. május 26-i állásfoglalására⁴,
- tekintettel az értelmi fogyatékossgal élők jogairól szóló, 1992. szeptember 16-i állásfoglalására⁵,
- tekintettel a fogyatékossgal élő személyek emberi jogairól szóló, 1995. december 14-i állásfoglalására⁶,
- tekintettel az autizmussal élő személyek jogairól szóló, 1996. május 9-i nyilatkozatára⁷,
- tekintettel a „Parkolási kártya fogyatékossgal élő személyek számára – A fogyatékossgal élők jogai” című, 1996. december 13-i álláspontjára⁸,
- tekintettel a fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlőségéről szóló, 1997. április 11-i állásfoglalására⁹,

¹ HL L 167., 1998.6.12., 25. o.

² HL C 224., 2006.9.16., 9. o.

³ HL C 187., 1988.7.18., 236. o.

⁴ HL C 158., 1989.6.26., 383. o.

⁵ HL C 284., 1992.11.2., 49. o.

⁶ HL C 17., 1996.1.22., 196. o.

⁷ HL C 152., 1996.5.27., 87. o.

⁸ HL C 20., 1997.1.20., 386. o.

⁹ HL C 132., 1997.4.28., 313. o.

- tekintettel „A fogyatékossgal élő személyek számára akadálymentes Európa felé” című 2001. április 4-i állásfoglalására¹,
 - tekintettel „A fogyatékkal élők jogainak és méltóságának érvényesítését és védelmét szolgáló, jogilag kötelező erejű ENSZ-eszköz létrehozása felé” című bizottsági közleményről szóló, 2003. szeptember 3-i állásfoglalására²,
 - tekintettel a fogyatékossgal élők jogairól szóló ENSZ-egyezmény és fakultatív jegyzőkönyvének az Európai Közösség általi megkötéséről szóló, 2009. április 24-i állásfoglalására³,
 - tekintettel a fogyatékossgal élő személyek mobilitásáról és befogadásáról, valamint a 2010–2020 közötti időszakra vonatkozó európai fogyatékossgügyi stratégiáról szóló, 2011. október 25-i állásfoglalására⁴,
 - tekintettel 2011. március 8-i állásfoglalására az egészségügyi egyenlőtlenségek csökkentéséről az EU-ban⁵,
 - tekintettel a nemek közötti egyenlőségről szóló európai paktuma (2011–2020),
 - tekintettel a nemek közötti egyenlőség érvényesítéséről és a nők szerephez juttatásáról szóló cselekvési tervre (2010–2015),
 - tekintettel az Európai Unióban fogyatékossgal élő nők és lányok jogairól szóló második kiáltványra (Eszköztár aktivisták és politikai döntéshozók számára),
 - tekintettel eljárási szabályzata 48. cikkére,
 - tekintettel a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság jelentésére, valamint a Fejlesztési Bizottság és a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság véleményére (A7-0329/2013),
- A. mivel az Európai Unióban élő 80 millió fogyatékossgal élő személynek fokozottan szüksége van az akadályoktól és előítéletektől mentes fizikai, szellemi és társadalmi környezetre, amelyben sem korlátok, sem akadályok, sem pedig sztereotípiák nem állnak az alapvető emberi jogaik érvényesítése és európai polgár státuszuk teljes kiaknázásának útjában; mivel e 80 millió személyből 46 millió nő és lány, akik az Unió teljes nőnemű népességének 16%-át teszik ki;
- B. mivel becslések szerint a világon egymilliárd ember⁶ él fogyatékossgal, és 80%-uk a fejlődő országokban; mivel a fogyatékossgal élő nők többszörösen hátrányos helyzetűek, súlyos nehézségekkel szembesülnek a megfelelő lakhatáshoz, egészségügyi ellátáshoz, tömegközlekedéshez, oktatáshoz, szakképzéshez és foglalkoztatáshoz való hozzáférés terén, egyenlőtlenséget tapasztalnak a hitelhez és egyéb termelő erőforrásokhoz való hozzáférésben, valamint ritkán vesznek részt a

¹ HL C 21. E, 2002.1.24., 246. o.

² HL C 76. E, 2004.3.25., 231. o.

³ HL C 184. E, 2010.7.8., 111. o.

⁴ HL C 131. E, 2013.5.8., 9. o.

⁵ HL C 199. E, 2012.7.7., 25. o.

⁶ Az Egészségügyi Világszervezet és a Világbank közösen készített, fogyatékossgáról szóló 2011-es világjelentése.

döntéshozatali folyamatokban;

- C. mivel az idősek száma növekszik, ami egyben a fogyatékossgal élő személyek – ezen belül a nők – számának növekedését jelenti; mivel a WHO szerint a fogyatékossgal előfordulása gyakoribb a nők körében, és hosszabb várható élettartamuk miatt e jelenség különös mértékben érinti őket, mivel ezért a jövőben a fogyatékossgal élő nők száma nagyobb mértékben nő;
- D. mivel a fogyatékossgal élők számának növekedése fokozza a gondozók, különösen a gondozást végző hozzátartozók terheit, akik legtöbbször nők, és arra kényszerülnek, hogy eltartott családtagok gondozása érdekében rövidebb munkaidőben dolgozzanak, vagy akár el is hagyják a munkaerőpiacot;
- E. mivel a fogyatékossgal élő nők teljes körű gazdasági és társadalmi részvétele elengedhetetlen, ha sikeresen meg akarjuk valósítani az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést az Európa 2020 stratégia révén; mivel minden fogyatékossgal élő személynek – így a nőknek és a lányoknak is – méltányos és egyenlő lehetőséget és esélyeket kell biztosítani a közösség társadalmi, gazdasági és politikai életében való részvételre; mivel a fogyatékossgal élő személyek még mindig a társadalmi részvétel különböző akadályaival találják szemben magukat, amelyek gyakran társadalmi kirekesztéshez és szegénységhez vezetnek, és korlátozzák őket abban, hogy maradéktalanul élvezzék az európai polgárságból fakadó jogaikat;
- F. mivel a megkülönböztetés társadalmi kirekesztettséghez és elszigeteltséghez, lelki traumához és boldogtalansághoz vezethet;
- G. mivel a demokratikus államok bármilyen társulásának alapja, hogy elősegítse minden polgár – nő és férfi – részvételét a demokratikus folyamatokban (különösen a választásokon), és ahol ez hiányzik, létrehozza a részvételhez szükséges infrastruktúrát, következésképpen előmozdítsa a fogyatékossgal élő nők befogadását;
- H. mivel valamennyi érdekelt félnek biztosítani kell a fogyatékossgal élő nők és lányok minőségi közegészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférését, például az egészségügyi személyzetnek a fogyatékossgal élő nők sajátos – többek között szexuális és reprodukzív egészséghez kapcsolódó – szükségleteivel kapcsolatos szakképzésének és egész életen át tartó tanulásának javítása révén;
- I. mivel a fogyatékossgal élő nőknek is rendelkezniük kell az oktatáshoz, az egészséghez, a munkához, a mobilitáshoz, a családi élethez, a szexuális kapcsolatokhoz, a házassághoz és az anyasághoz való joggal, illetve az e jogokat garantáló biztosítékokkal;
- J. mivel a párkapcsolatok, a szexualitás és az anyaság fogyatékossgal élő nők és lányok általi megélésének nyilvánosság számára való bemutatása hozzájárul az előítéletek, a makacsul fennmaradó sztereotípiák és a féltretájékoztató elleni küzdelemhez; mivel ezek az ábrázolások változatos formát ölthetnek, főleg művészi és kulturális eszközök, valamint a média használatával;
- K. mivel a fogyatékossgal élő nők és lányok nagyobb valószínűséggel válnak erőszak, különösen a családon belüli és a szexuális kizsákmányolás áldozatává, és becslések

szerint a fogyatékossgal élő nők másfélszer–tízszer nagyobb valószínűséggel esnek bántalmazás áldozatául, mint a nem fogyatékossgal élő nők¹; mivel egyedi intézkedéseket kell hozni – attól függően, hogy az érintett nők közösségben vagy intézményekben élnek-e – e bűncselekménynek és az emberi jogok súlyos megsértésének minősülő megbocsáthatatlan jelenség kiküszöbölésére; mivel minden nő számára teljes hozzáférést kell biztosítani a támogatási szolgáltatásokhoz, miután a fogyatékossgal élő nők és lányok nagyobb érzelmi függésben élnek, nagyobb eséllyel válnak a nemi alapú erőszak valamennyi formájának áldozatává, az egyéni és társadalmi fejlődésben alacsonyabb szinten állnak, és a szexualitásukat illetően széles körben elterjedt tudatlanságot, illetve a témát övező számtalan káros tévhitet kénytelenek elviselni; mivel az adatok azt mutatják, hogy a megnövekedett szegénység miatt a fogyatékossgal élő nők szexuális kizsákmányolása gyakoribbá vált;

- L. mivel a fogyatékossgal élő nők és lányok többszörös megkülönböztetésnek vannak kitéve, amely a nemek közötti szakadékon, a koron, a valláson, az etnikumon, a kulturális és társadalmi viselkedésen és a fogyatékossgal kapcsolatos sztereotípiákon alapul, és amelyeket fel kell számolni; mivel a fogyatékossgal élő nőket a foglalkoztatáshoz és az oktatáshoz való hozzáférés terén még a fogyatékossgal élő férfiakhoz képest is gyakran hátrányos megkülönböztetés éri; mivel a nemek közötti esélyegyenlőség minden releváns fogyatékossgügyi szakpolitikában megvalósuló általános érvényesítése fontos eszköz a Bizottság és a tagállamok kezében e helyzet orvoslására;
- M. mivel a hatóságok felelőssége, hogy magas színvonalú, a nyilvánosság számára hozzáférhető szakszolgáltatásokat hozzanak létre, amelyek olyan, a fogyatékossgal élő nők és lányok szükségleteihez igazított környezetet biztosítanak, mely képessé teszi őket arra, hogy ugyanúgy vállalják jogaikat és felelősségeiket, hozzanak önálló döntéseket – fokozatosan egyre önellátóbbá válva –, mint fogyatékossgal nem élő embertársaik; mivel a fennálló helyzet, az infrastruktúra, a jogszabályok és a támogatási szolgáltatások tagállamonként jelentősen eltérnek;
- N. mivel a fogyatékossgal élő nők és lányok csak akkor élvezhetnek egyenlő jogokat, ha a nemek közötti igazságosság megvalósul, és ha az állami közigazgatás ugyanolyan hozzáférhető fogyatékossgal élő nők számára, mint a fogyatékossgal nem élők számára; megjegyzi azonban, hogy a nemek közötti egyenlőség gyakorlati érvényesítése és megvalósítása között Unió-szerte igen nagyok a különbségek;
- O. mivel az egy vagy több testi, szellemi vagy értelmi fogyatékossgal élő személyek közössége rendkívül heterogén, ezért szükség van az egyéni szükségletekhez alkalmazkodó kezelés biztosítására;
- P. mivel a fogyatékkal élők körében továbbra is elfogadhatatlanul magas a munkanélküliek aránya; mivel ez a szegénység és társadalmi kirekesztés magasabb kockázatának teszi ki a fogyatékossgal élő személyek – a szegénység által nagyobb valószínűséggel érintett – veszélyeztetett csoportját; mivel a fogyatékossgal élő nők és lányok a munkaerőpiachoz való hozzáférés tekintetében nagyobb nehézségekkel szembesülnek, ami megnehezíti számukra a rendezett és független életmód kialakulását; mivel a foglalkoztatás nem csak bevételi forrást jelent, hanem a

¹ Human Rights Watch: Human Rights for Women and Children with Disabilities (A fogyatékossgal élő nők és gyermekek emberi jogai) (2012), 5. o.

társadalmi integráció egyik formájává is vált, lévén, hogy kapcsolatokat teremt a külvilággal, és létrehozza a személyes kapcsolatok hálózatát; mivel a fogyatékossgal élő nők és lányok gyakran szembesülnek az alulfizettség jelenségével; mivel az oktatásban és a munkaerőpiacon, illetve a közösség társadalmi és gazdasági életében való aktív részvétel ösztönzése érdekében le kell küzdeni a mobilitás terén fennálló akadályokat, valamint a családtagoktól és gondozóktól való nagyobb függőséget;

- Q. mivel minél több forrást fektetnek az integrációjukba a tagállamok, annál sikeresebben folytatnak a fogyatékossgal élő nők önálló életet, amely lehetővé teszi számukra készségeik fejlesztését;
- R. mivel a társadalom hátrányosabb helyzetű rétegeiből származó, fogyatékossgal élő nőknek kevesebb lehetőségük adódott az önálló életvitelre, ezáltal pedig a készségeik fejlesztésére és tehetségük kibontakoztatására;
- S. mivel a gazdasági válság és a közegészségügyi ellátás és a szociális szolgáltatások terén végrehajtott megszorítások káros következményekkel járnak a veszélyeztetett csoportok, különösen pedig a fogyatékossgal élő nők és lányok számára; mivel már a válság előtt is nagy mértékben ki voltak téve a szegénység kockázatának; mivel a megszorító politikák következtében csökkent a fogyatékossgal élő személyekkel foglalkozó, sajátos nevelési igényű tanulókat oktató és kisegítő személyzet száma, csökkent a gondozók szociális támogatása és a fogyatékossgal élő személyek számára nyújtott szociális jóléti ellátás, az őket segítő intézmények és szervezetek finanszírozása, illetve korlátozottá vált a közsférabeli foglalkoztatottsághoz való hozzáférésük, amely tényezők mindegyike komoly hatással volt a fogyatékossgal élő nők életére és függetlenséggel kapcsolatos kilátásaira;
- T. mivel szoros kapcsolat van a mobilitás, a fogyatékossgal és a társadalmi beilleszkedés között, különös tekintettel a kommunikáció szabadságára és az ahhoz való hozzáférésre (beleértve a Braille-írást, a jelnyelveket és más alternatív kommunikációs formákat is), a mozgás szabadságára az élet valamennyi területén, valamint a szolgáltatásokhoz való hozzáférésre; mivel elő kell segíteni a fogyatékossgal élő személyek aktív és teljes részvételét a társadalom minden szintjén, és jobban lehetővé kell tenni az információs és kommunikációs technológiákhoz, a háztartás automatizálásához és az online kommunikációs megoldásokhoz való hozzáférést;
- U. mivel a társadalmi befogadás és a társadalmi költségek szempontjából kívánatosabb lenne, ha a tagállamok olyan támogatást nyújtanának a fogyatékossgal élő nők számára, hogy azok továbbra is a családjaikkal élhetnének ahelyett, hogy intézetekben helyeznék el őket;
- 1. hangsúlyozza az EU valamennyi polgára – bármilyen fizikai, szellemi, pszichoszociális vagy értelmi fogyatékossgal való tekintet nélküli – befogadásának fontosságát, és szorgalmazza speciális célok meghatározását ennek biztosítására a fogyatékossgal élő személyek életminőségének javítása és egy valamennyi polgár teljes körű részvételén alapuló koherens politika előmozdítása érdekében; hangsúlyozza, hogy megkülönböztetésmentességet és esélyegyenlőséget biztosító stratégiákat, szakpolitikákat és jogalkotási kezdeményezéseket kell kidolgozni valamennyi érintett érdekelt fél, köztük a fogyatékossgal élő nők és lányok tevékeny együttműködésével;

2. kitart amellett, hogy a fogyatékossgal kapcsolatos politikákban érvényesíteni kell a nemek közötti egyenlőség szempontját, és kiemeli annak fontosságát, hogy a fogyatékossgal szempontjai általánosan érvényesüljenek a nemek közötti egyenlőségre irányuló politikákban, a nemek közötti egyenlőség és a fogyatékossgal metszéspontjainak felismerését és megértését erősítő uniós programokban és intézkedésekben, valamint a tagállamok jogszabályaiban és politikáiban; véleménye szerint fogyatékossgal élő nőket kell felkérni arra, hogy konzultánsként, tanácsadóként vagy szakértőként dolgozzanak a megfelelő szervezetben; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a 2010–2020 közötti időszakra szóló európai fogyatékossgügyi stratégia sem nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos integrált megközelítést, sem pedig sajátos nemi szempontokat figyelembe vevő fogyatékossgügyi politikákról szóló külön fejezetet nem tartalmaz; hasonlóképpen sajnálja, hogy a nők és férfiak közötti egyenlőségre vonatkozó bizottsági stratégia (2010–2015) annak ellenére sem foglalkozik külön a fogyatékossgal kérdéssel, hogy a fogyatékossgal élő nők gyakran azt tapasztalják, hogy hátrányosabb helyzetben vannak, mint a fogyatékossgal élő férfiak, és gyakrabban vannak kitéve a szegénység és a társadalmi kirekesztés kockázatának;
3. sürgeti azokat a tagállamokat, amelyek még nem ratifikálták a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményt és ennek fakultatív jegyzőkönyvét, hogy az egyezmény teljes körű végrehajtása érdekében tegyék ezt meg;
4. rámutat arra, hogy számos tanulmány igazolta, hogy a fogyatékossgal élő nőket kétszeres megkülönböztetés éri: egyrészt nemük, másrészt fogyatékossguk miatt, és hangsúlyozza, hogy az ilyen megkülönböztetéstípusok közötti átfedés különösen negatív hatást gyakorol a fogyatékossgal élő nőkre és lányokra; tekintettel a külön rendelkezések jelenlegi hiányára, felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy építsenek be a fogyatékossgal élő nőkre vonatkozó különleges rendelkezéseket a szociális védelmi rendszerbe;
5. emlékezteti a kormányokat, hogy tilos a fogyatékossgal alapján történő megkülönböztetés, és felhívja a tagállamokat, hogy tegyenek ambiciózusabb erőfeszítéseket az akadályok felszámolása érdekében;
6. emlékeztet arra, hogy a fogyatékossgal élő nők és lányok befogadása és részvétele csak akkor valósítható meg, ha segítik mozgásukat egy akadálymentes fizikai és társadalmi környezetben, és kéri, hogy tegyenek erőfeszítéseket ennek érdekében;
7. hangsúlyozza az önségítő egyesületek abban játszott szerepét, hogy összehozza azokat az embereket, és különösen a nőket, akik fogyatékossgal élő családtagokat vagy közeli barátokat gondoznak, továbbá ezeknek az egyesületeknek a figyelemfelkeltés terén végzett munkáját;
8. hangsúlyozza az uniós finanszírozási eszközök, különösen a strukturális alapok felhasználása optimalizálásának fontosságát az akadálymentesítés és a fogyatékossgal élők megkülönböztetésmentességének előmozdítása érdekében, különös figyelmet fordítva a gyakran többszörös megkülönböztetéssel szembesülő nőkre, valamint a 2013 utáni programokban az ilyen intézkedések finanszírozási lehetőségeinek láthatóságát fokozó fellépésekre;
9. fenntartja, hogy a polgárok által igénybe vehető szolgáltatásokról (az oktatásról, egészségügyről, igazságszolgáltatásról, közlekedésről, hatósági ügyintézésről stb.)

szóló tájékoztatást valamennyi lehetséges nyelven, formában és formátumban közzé kell tenni egyszerű és biztonságos módon; rámutat, hogy amennyiben az ilyen szolgáltatásokat telefonos segélyvonalak, illetve távasszisztencia formájában nyújtják, ezeknek a rendszereknek a siket, illetve a vak és siket nők számára is hozzáférhetőeknek kell lenniük;

10. kitart amellett, hogy a befogadás feltételezi, hogy a sztereotípiákat kulturális megnyilvánulások, valamint a fogyatékossgal élő nőket objektív képeken keresztül bemutató és a társadalomban általuk betölthető szerepek rendkívüli változatosságát ismertető figyelemfelhívó kampányok révén pozitív képek közvetítése és a fogyatékossgal nyilvános szférában való egyes ábrázolásainak középpontba állítása ellensúlyozza, hiszen éppen ezen a területen tapasztalható elmaradás; rámutat, hogy a média fontos szerepet játszik a fogyatékossgal élő nőkre vonatkozó információk terjesztésében, és összhangban a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményben meghatározott elvekkel és értékekkel segítenie kellene olyan változás előidézésében, amely következtében javulna a nyilvánosság velük kapcsolatos hozzáállása;
11. felhívja a tagállamokat, hogy a nagy intézményekben elkövetett nemi erőszakra, valamint a szexuális zaklatás és szexuális erőszak bejelentett esetei magas számának csökkentése érdekében a szexuális jellegű erőszakot, különösen a fogyatékossgal – főként pedig a szellemi fogyatékossgal – élő nőket érintő esetekben tekintsék olyan súlyos bűncselekménynek, amelyben kötelezően büntető eljárást kell indítani;
12. hangsúlyozza, hogy annak érdekében, hogy megakadályozzák a fogyatékossgal élő lányok elkülönítését, elhagyását, elhanyagolását és szegregációját, olyan tájékoztató kampányokat kell indítani a családok számára, amelyek részletes információt nyújtanak számukra a gondozásukkal és jövőbeli fejlődésükkel kapcsolatos közösségi támogató szolgáltatásokról és megcáfolják a szexista és diszkriminatív sztereotípiákat; úgy véli, hogy amennyiben a fogyatékossgal élő gyermekeket nem tudja a közvetlen családjuk gondozni, a hatóságoknak annak biztosítására kell törekedniük, hogy ennek alternatívájaként a tágabb családi kör lássa el őket, illetve ahol ez nem lehetséges, családi környezetben folytatott közösségi gondozásban részesítsék őket; megállapítja, hogy a bürokratikus formások felgyorsítása és a nevelő vagy örökbe fogadó családok megfelelő információkkal és asszisztenciával való ellátása révén elő kell mozdítani a fogyatékossgal élő gyermekek nevelőszülőknél való elhelyezését és örökbe fogadását;
13. javasolja, hogy a lakhatást illetően vegyenek figyelembe építészeti és egyéb környezetvédelmi megfontolásokat annak érdekében, hogy meggyorsítsák a „különleges igényeknek megfelelő tervezés” gondolatáról az „integrált és inkluzív tervezés minden polgár számára” ötletre való pozitív áttérést; egyúttal megjegyzi azonban, hogy az akadálytalan hozzáférés célkitűzésének és az ennek eléréséhez szükséges módosításoknak nem csupán építészeti jellegűeknek kell lenniük, valamint hogy a kifejezetten a fogyatékossgal élő nők mindennapi szükségleteire összpontosító „egyetemes tervezésnek” („universal design”) szilárd célkitűzésnek és realitásnak kell lennie; hangsúlyozza, hogy garantálni kell a fogyatékossgal élő nők szociális lakhatási rendszerekhez való közös vagy egyéni hozzáférését, és támogatást kell nyújtani az otthonukon belüli mobilitás útjában álló akadályok elhárításához, amelyet a bérelt szálláshelyen lakókra is ki kell terjeszteni; ezért ismételt

hangsúlyozza a fogyatékossgal élő személyek tisztességes életkörülményekhez való jobb hozzáférése biztosításának fontosságát, mind a lakhatás, a mobilitás, a köz- és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés, mind pedig a közéletben való részvétel tekintetében;

14. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy lendítsék fel a mozgáskorlátozott, illetve fogyatékossgal élő nők és lányok közlekedési infrastruktúrához, járművekhez és a tájékoztatási, illetve foglalási formátumokhoz való akadálytalan hozzáférését; megjegyzi, hogy a tömegközlekedést igénybe vevő fogyatékossgal élők körében a nők száma felülmúlja a férfiakét; hangsúlyozza, hogy az esélyegyenlőség biztosítása és a fogyatékossgal élő nőkkel szembeni megkülönböztetés megelőzése érdekében a fogyatékossgal és a nemek közötti egyenlőség szempontjainak érvényesítése létfontosságú a közlekedési politikák kidolgozása, végrehajtása és értékelése során; ezért javasolja, hogy a terület szakértőiként vonják be közlekedéspolitikai tanácsadókként a fogyatékossgal élő nőket;
15. rámutat arra, hogy biztosítani kell az internethez és a közösségi médiához való akadálymentes hozzáférést (például minden nyilvános honlap látássérültek általi olvashatóságát, valamint az olyan megoldásokat, amelyek egyéb, nem vizuális típusú fogyatékossgalra összpontosítanak, például a bonyolult tartalmak értelmi fogyatékossgal élők szükségletei szerint történő módosítását, valamint a tartalmak megértését lehetővé tevő, jelnyelven készült videók beépítését a honlapra); kifejezi aggodalmát amiatt, hogy még mindig nem biztosították teljes mértékben a polgárok kormányzati szervekhez és e-kormányzathoz való akadálymentesített hozzáférését; fenntartja, hogy az összes fogyatékossgal élő személy, köztük a hallási fogyatékossgal élő idősök számára – akiknek száma és társadalmon belüli részaránya a WHO becslései szerint különösen növekszik – lehetővé kell tenni a digitális jártasság elsajátítását; ezért üdvözli a közszektorbeli szervezetek webhelyeinek akadálymentesítéséről szóló irányelvre vonatkozó bizottsági javaslatot;
16. hangsúlyozza, hogy a demokratikus részvétel része a fogyatékossgal élő nők alapvető és polgári jogainak, és ezt elő kell segíteni, illetve garantálni kell; ezért kéri a tagállamokat és minden illetékes közszervet, hogy biztosítsanak megfelelően kialakított létesítményeket és tegyék lehetővé a nők aktív bevonását és részvételét;
17. rámutat arra, hogy az ENSZ-egyezmény a minden ember eredendő egyenlőségén és veleszületett méltóságán alapuló, „támogatott döntéshozatal” emberi jogi modelljét pártolja a „helyettes döntéshozatal” elavult rendszerével szemben; ezért felszólítja a tagállamokat, hogy segítsék elő a fogyatékossgal élő nők képviselőit a döntéshozatali folyamatban, érdekeik és jogaik védelmének biztosítása érdekében;
18. úgy véli, hogy a fogyatékossgal élő nőknek és lányoknak joguk van ahhoz, hogy amennyire csak lehetséges, dönthessenek saját életükről, hogy véleményüket meg kell hallgatni, és konzultálni kell velük, tevékenyen ösztönözni kell őket arra, hogy amennyire lehetséges, önállóak legyenek, és hangsúlyozza, hogy ezeket a jogokat a speciális közintézményekben, mindennapi életkörülmények között is érvényesíteni kell; hangsúlyozza, hogy a személyes segítségnyújtás önálló életvitelük eszköze, és ezért azt a fogyatékossgal élő nők számára meg kell könnyíteni és elő kell mozdítani az oktatási vagy szakképzési intézmények, a munkahely és a család által nyújtott támogatás, illetve a terhesség és az anyaság esetén nyújtott asszisztencia során;

19. emlékeztet arra, hogy a nők életének valamennyi lépésére igaz, hogy nemcsak lehetőségekkel, de felelősséggel is jár, ebben az értelemben pedig a nőknek gyakran aránytalan terheket kell cipelniük a terhesség és a szülés során, amennyiben a terhesség kellemetlen következményeivel kell szembesülniük, különösen azokban az esetekben, amikor az apa családját elhagyva sem apai feladatait nem vállalja, sem a gyermek jólétéhez és jövőjéhez nem járul hozzá – mivel egy családban mindkét szülőnek egyenlő mértékben kell megosztania a felelősséget, hacsak előzetesen nem egyeztek meg másképpen;
20. hangsúlyozza, hogy a fogyatékossgal élő nőket és lányokat tájékoztatni kell a jogaikról annak érdekében, hogy ők maguk hozzassák meg az őket érintő döntéseket, az erre vonatkozó információt pedig olyan formában kell közvetíteni, amely számukra hozzáférhető és érthető, figyelembe véve az általuk választott kommunikációs módot, médiát és formátumokat, valamint adott esetben a szellemi fogyatékossguk mértékét;
21. rámutat arra, hogy a fogyatékossgal élő nők és lányok megfelelő gondozásának biztosításához az egészségügyi ágazatban szükség van a mentális betegségekkel/szellemi fogyatékossgokkal kapcsolatos folyamatos és az egész pályafutás során tartó speciális képzésre annak érdekében, hogy ezeket az állapotokat jobban fel lehessen ismerni, és az ezekben szenvedő betegeket a területre szakosodott orvosi szolgálatokhoz lehessen irányítani kezelés céljából; felhívja ezért a tagállamokat arra, hogy a fogyatékossgal élőkkel foglalkozó valamennyi szakember számára biztosítsanak különleges szakképzést, és hangsúlyozza, hogy az egészségügyi szakembereknek és tanároknak képzésük során képzést kell kapniuk és ismereteket kell szerezniük a fogyatékossgok valamennyi típusával kapcsolatban, emlékeztetve arra, hogy egyes fogyatékossgok elterjedtségük ellenére kevésbé ismertek;
22. megállapítja, hogy a fogyatékossgal élők oktatása és szakképzése néhány tagállamban szétválasztva és nem a legjobb módon zajlik; hangsúlyozza, hogy valamennyi esetben, amikor a fogyatékossg ezt lehetővé teszi, integrálni kell a fogyatékossgal élő nőket a rendes oktatási és szakképzési rendszerekbe;
23. kiemeli, hogy támogatni kell a fogyatékossgal élő migráns lányokat és nőket a képességeik és tehetségük szakképzés révén való kibontakoztatásában, valamint esélyt kell adni nekik arra, hogy megfelelő munkát kapjanak;
24. megjegyzi, hogy a nők életének különböző szakaszai különleges, megoldandó kihívásokat jelentenek, ezek közé tartozik a terhesség is, és ennek során a fogyatékossgal élő nőknek ugyanolyan jogokat és lehetőségeket kell élvezniük, mint a fogyatékossgal nem élő nőknek annak elkerülése érdekében, hogy ezek visszatartsák őket a gyermekvállalástól; emellett a fogyatékossgal élő nők előtt álló egyéb kihívásokra tekintettel hangsúlyozza, hogy indokolt hosszabb szülési szabadságra való jogosultságot biztosítani számukra annak érdekében, hogy alkalmazkodni tudjanak új helyzetükhöz és jó családi életet tudjanak kialakítani; rámutat arra, hogy a kényszersterilizálás és a kényszerabortusz a nőkkel szembeni erőszak formái, és az embertelen, illetve megalázó bánásmód formáinak minősülnek, amelyeket ezért a tagállamoknak fel kell számolniuk, és szigorúan el kell ítélniük;
25. hangsúlyozza, hogy a fogyatékossgal élő nők és lányok számára lehetővé kell tenni, hogy ugyanolyan szabadon élvezzék szexualitásukat, mint a fogyatékossgal nem élők, és úgy véli, hogy a fogyatékossgal élő nők számára lehetővé kell tenni, hogy

gyermekvállalás iránti vagy az ellen irányuló vágyaikat a fogyatékossgal nem élő nőkhoz hasonló módon megélhessék és teljesíthessék; hangsúlyozza, hogy ahhoz, hogy a fogyatékossgal élő fiatal lányok, tinédzser lányok és nők felelősséget tudjanak vállalni a szexuális viselkedésükért, hozzá kell hogy férjenek a szexualitásra vonatkozó, a területre szakosodott szakemberek – például a helyi szociális szolgálatok oktatói – által nyújtott oktatáshoz, amelyet szükség szerint hozzá kell igazítani az érintett, fogyatékossgal élő nők vagy lányok szellemi képességeihez: ismerniük kell és meg kell érteniük a test működését (hogy hogyan alakul ki a terhesség és hogyan lehet elkerülni), tudniuk kell, hogyan mondjanak nemet a nem kívánt szexuális gyakorlatokra, hogyan kerüljék el a szexuális úton terjedő betegségeket stb.; rámutat, hogy szaksegítségét (többek között gyermekgondozási segítségét) kell nyújtani a fogyatékossgal élő nőknek és családjuknak annak érdekében, hogy teljes mértékben megélhessék az anyaságot; fenntartja, hogy a tagállamoknak ebben az esetben különösen figyelembe kell venniük az értelmi fogyatékossgal élő nők szükségleteit;

26. úgy véli, hogy alapvető fontosságú a fogyatékossgal élő nők és lányok egyedi szükségletei szerinti orvosi ellátáshoz való teljes hozzáférése, beleértve a nőgyógyászati vizsgálatot, az orvosi vizsgálatokat, a családtervezéssel és a terhesség alatti, igényeikhez igazított támogatással egyetemben; sürgeti a tagállamokat annak biztosítására, hogy a nemzeti közegészségügyi ellátás tartalmazza az e szolgáltatásokhoz való megfelelő hozzáférést;
27. rámutat az előítéletek, valamint a negatív megítélés és a társadalmi megbélyegzés felszámolásának és a társadalmi elfogadás, a társadalmi részvétel, a tisztelet és a tolerancia, valamint az emberi sokféleség iránti megbecsülés ösztönzésének fontosságára; különösen ösztönzi a tagállamokat, hogy folytassanak figyelemfelkeltő kampányokat;
28. hangsúlyozza, hogy a nőkkel szembeni erőszak és a nemi erőszak az alapvető jogok súlyos megsértésének minősülnek; rendkívüli kiszolgáltatottságukra tekintettel kiemeli annak szükségességét, hogy védjék a gondozóotthonokban és pszichiátriai intézetekben lakó, fogyatékossgal élő nőket a szexuális és egyéb testi bántalmazástól, amelynek áldozataivá válhatnak, és aggodalommal mutat rá e riasztó jelenségre vonatkozó adatok hiányára; felkéri a tagállamokat, hogy vizsgálják meg a probléma elterjedtségét oly módon, hogy arra bátorítják az áldozatul esett, fogyatékossgal élő nőket, hogy ne hallgassanak az ilyen esetekről; ösztönzi az erre vonatkozó adatok bizalmas módon történő gyűjtését, hogy meg lehessen hozni a szükséges intézkedéseket a probléma megszüntetésére; felszólítja a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetét, hogy végezzen vizsgálatokat a fogyatékossgal élő lányok és nők helyzetéről az erőszak tekintetében;
29. felszólítja a tagállamokat, hogy a 2000/78/EK irányelv alkalmazásával összhangban a zaklatásra vonatkozó hatékony protokoll segítségével előzzék meg a munkahelyi zaklatást a – különösen a nagy intézményekben előforduló – nemi erőszak, valamint a szexuális zaklatás és a szexuális erőszak, valamint a kényszersterilizáció nagy gyakoriságának csökkentése érdekében;
30. hangsúlyozza, hogy sok fejlődő országban még mindig jelentős korlátok akadályozzák az erőszak elkerülését, az ilyen jellegű bűncselekmények bejelentését, valamint az igazságszolgáltatáshoz, valamint jogi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést;

31. felhívja az Uniót és a tagállamokat, hogy hozzanak meg minden megfelelő jogalkotási, közigazgatási, szociális és oktatási intézkedést annak érdekében, hogy védelmet biztosítsanak a fogyatékossgal élő nők és lányok számára az otthon és azon kívül előforduló kizsákmányolás, erőszak és bántalmazás valamennyi formájával szemben, és elszigetelődésük és otthonukba való bezártságuk megelőzése érdekében egyedi – többek között a segédeszközökkel kapcsolatos – szükségleteiket figyelembe vevő, megfelelő, közösségi alapú segítségnyújtás és támogatás biztosítása révén segítsék igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésüket; úgy véli, hogy minden ilyen szolgáltatást és programot független hatóságoknak kell szoroson nyomon követniük; sajnálja, hogy a kizsákmányolás, az erőszak és a bántalmazás megelőzésére szolgáló uniós és nemzeti jogszabályokban gyakran nem kezelik hangsúlyos kérdésként a fogyatékossgat;
32. sürgeti a Bizottságot, hogy indítson el egy átfogó stratégiát a nőkkel szembeni erőszak elleni küzdelem jegyében, ahogyan azt a Parlament több állásfoglalásában, legutóbb a nők elleni erőszakkal szembeni fellépést célzó, új uniós politikai keret prioritásairól és körvonalairól szóló, 2011. április 5-i állásfoglalásában¹ kérte; ismételten hangsúlyozza annak szükségességét, hogy a Bizottság terjesszen elő jogalkotási büntető jogi eszközt a nemi alapú erőszakkal szembeni küzdelem jegyében, amely eszköz kiterjedne a fogyatékossgal élő nők jogainak védelmére a nyilvánosan, illetve otthoni környezetben elkövetett szexuális bántalmazás és erőszak eseteiben;
33. hangsúlyozza, hogy a fogyatékossgal élő nőknek megfizethető, könnyű és biztonságos hozzáférést kell biztosítani a az igazságszolgáltatáshoz, valamint hogy a folyamat minden stádiumában lehetségesnek kell, hogy legyen számukra az általuk választott szóbelikommunikáció-támogató rendszerek és technológiák – többek között jeltolmácsok, illetve siket és vak emberek esetében vakvezető-tolmácsok – igénybe vételére annak biztosítása érdekében, hogy helyesen tudjanak kommunikálni a rendőrséggel és a bírósági alkalmazottakkal; hangsúlyozza, hogy mivel sok fogyatékossgal élő nő nagy mértékben függ az őket gondozó személytől, aki igen sok esetben egyben a rajtuk erőszakot tevő, illetve őket bántalmazó személy, független kommunikációs módokat kell biztosítani, hogy az erőszaknak áldozatul esett, fogyatékossgal élő nőknek lehetőségük legyen panasz benyújtására és arra, hogy a panasz megfelelő jogi eljárás során való orvoslásáig azonnal átmeneti, nappali gondozóközpontba kerüljenek; javasolja a fogyatékossgal élő nők és lányok szükségleteire szabott próbajeljárások bevezetését, beleértve a nem kormányzati szervezetek általi segítségnyújtást is; hangsúlyozza, hogy semmi sem akadályozhatja a fogyatékossgal élő nők jogorvoslatához való hozzáférését; e tekintetben rámutat arra, hogy hatékony intézkedéseket kell hozni ahhoz, hogy a fogyatékossgal élő nők a polgári és politikai jogait illető döntéshozatal tekintetében hozzáférjenek a jogképeségük gyakorlásához esetleg számukra szükséges támogatáshoz, amely támogatásnak igény esetén arányban kell állnia személyes szükségleteikkel és képességeikkel; felhívja a figyelmet arra, hogy megfelelő, hatékony biztonsági intézkedésekre – például valódi igényeik elismert független szakértők által történő elfogulatlan felmérésére – is szükség van annak megakadályozásához, hogy harmadik felek vagy intézmények kihasználják a jogképeségüket gyakorló, fogyatékossgal élő nőket, valamint hogy ezeket az intézkedéseket rendszeresen felül kell vizsgálni;
34. hangsúlyozza, hogy a fogyatékossgal élő nőkkel vagy lányokkal kötött bármely

¹ HL C 296. E, 2012.10.2., 26. o.

sterilizálási megegyezésnek önkéntesnek kell lennie, és ezeket egy harmadik pártatlan félnek kell megvizsgálnia, amely ellenőrzi, hogy a döntést méltányosan, és súlyos orvosi javallat hiányában kényszer nélkül hozták meg; hangsúlyozza továbbá, hogy sem fogamzásgátló módszerek nem alkalmazhatók, sem legális terhességmegszakítás nem végezhető a fogyatékossgal élő nők vagy lányok akarata ellenére; véleménye szerint a fogyatékossgal élő nők és lányok számára biztosítani kell a tájékoztatáson alapuló beleegyezéshez és az orvosi eljárások megértéséhez való jogot; úgy véli, hogy amennyiben egy fogyatékossgal élő nő vagy lány nem képes beleegyezését adni, a beleegyezésnek mindig az emberi jogok tiszteletben tartásán kell alapulnia; sürgeti a tagállamokat, hogy akadályozzák meg és ítélik el a fogyatékossgal élő nők kényszersterilizációjának eseteit;

35. megjegyzi, hogy a testi károsodás és a fogyatékossgal leírására használt terminológia különbözik, és a hangsúlyt a fogyatékossgalra kellene fektetni, és nem az orvosi értelemben használt károsodásra, összhangban a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény által választott, valamint az Európai Bíróság által követett megközelítéssel; hangsúlyozza, hogy a munkáltatóknak egy állást betöltő vagy megpályázó, fogyatékossgal élő személy esetében a személy készségeire és képességeire kellene összpontosítaniuk;
36. felkéri a tagállamokat, hogy ösztönözzék és biztosítsák a nők és lányok hozzáférését a formális, informális, illetve egész életen át tartó oktatás valamennyi formájához, ahogyan bátorítani kell őket a tanfolyamokon való részvételre és az új információs és kommunikációs technológiák használatára is, valamint támogatni és ösztönözni kell a munkaerőpiacra való belépésüket is, és kiemeli, hogy a különleges adottságok, meglátások és tapasztalatok lényegesen gazdagíthatják a munkakörnyezetet; sürgeti a tagállamokat, hogy nyújtsanak képzést és tájékoztatást a tanárok, oktatók, vezető tisztviselők és munkáltatók számára olyan társadalmi integrációs folyamatok alkalmazása érdekében, amelyek a fogyatékossgal élő nők által képviselt potenciál és hozzáadott érték kiaknázására irányulnak; javasolja az Európai Szociális Alap hatékony felhasználását annak érdekében, hogy javítsák a fogyatékossgal élő nők és lányok befogadásának szintjét az élet minden területén, például a munkaerő-piaci hozzáférés, valamint az ifjúsági munkanélküliség és a szegénység csökkentése terén;
37. felhívja a tagállamokat, hogy a fogyatékossgal, az értelmi és szellemi fogyatékossgal élő nők munkaerő-piaci részvétele tekintetében vizsgálják felül a jogalkotási és politikai kereteiket; hangsúlyozza, hogy olyan aktív munkaerő-piaci szakpolitikai intézkedéseket kell elfogadni a fogyatékossgal élő nők vonatkozásában, amelyek egyéni választási lehetőséget – többek között rugalmas, részidős és teljes idős foglalkoztatást – kínálnak, és figyelembe kell annak lehetőségét, hogy a szakmai és a magánélet jobb összeegyeztetése érdekében pénzügyi ösztönzők és egyéb támogatások révén ösztönözzék a kis- és középvállalkozásokat; hangsúlyozza, hogy a kisvállalkozások létrehozásában és az önfoglalkoztatás egyéb formáiban a fogyatékossgal élő nőknek egyenlő hozzáféréssel kell rendelkezniük a pénzügyi támogatás tekintetében, valamint egyenlő jogokkal a foglalkoztatás különböző formái közötti választás tekintetében; ösztönzi a tagállamokat, hogy építsenek egész Európa legjobb gyakorlataira; felszólítja a munkáltatókat, hogy tegyenek ésszerű kiigazításokat a munkahelyeken és a munkakörülményekben annak érdekében, hogy nagyobb hangsúly kerüljön a fogyatékossgal élő személyeknek nyújtott ösztönzők biztosítására és a munkaerőpiacra történő aktív bevonásukra oly

módon, hogy a megkülönböztetés egyes esetei a 2000/78/EK irányelv 5. cikkének megfelelően a munkaügyi bíróságok elé kerülhessenek;

38. megjegyzi, hogy a jelenlegi oktatási és képzési rendszereknek általában nem sikerül csökkenteniük a fogyatékossgal élő emberek magas lemorzsolódási arányát, és ösztönzi a tagállamokat, hogy az oktatás kontextusán belül fordítsanak különös figyelmet a fogyatékossgal élő vagy sajátos nevelési igényű fiúkra és lányokra integrációjuk javítása és annak érdekében, hogy segítsenek 10% alá visszaszorítani a korai iskolaelhagyók arányát;
39. sürgeti a tagállamokat, hogy biztosítsák a szükséges finanszírozást és támogatást a fogyatékossgal élő embereket képviselő egyesületek és szervezetek számára, amelyek kulcsszerepet játszanak a jogaik előmozdításában és az állampolgári szerepvállalásuk, illetve társadalmi részvételük értékének hangsúlyozásában;
40. sürgeti a tagállamokat, hogy biztosítsák a szükséges szaksegítséget a fogyatékossgal élő nők családjainak a gondozók számára minden szinten nyújtott képzés és segítség formájában, valamint hogy létesítsenek átmeneti gondozó intézményeket, amelyek lehetővé teszik a fogyatékossgal élők átmeneti gondozását, valahányszor erre a családoknak szükségük van;
41. kiemeli a tagállamok között a fogyatékkal élő személyek számára kialakított infrastruktúrák tekintetében fennálló egyenlőtlenségeket, hangsúlyozva, hogy mindenütt garantálni kell a fogyatékossgal élő nők és lányok szabad mozgását az Unión belül, és hogy a fogadó tagállam köteles a többi fogyatékossgal élővel egyenlő alapon biztosítani azokat a különleges lehetőségeket, amelyekre ezek a nők jogosultak;
42. helyteleníti, hogy a Parlament 2009-es álláspontja ellenére a Tanács még nem fejezte be a személyek közötti, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékossga, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló tanácsi irányelvre irányuló tervezettel kapcsolatos munkáját; felszólítja a Tanácsot annak biztosítására, hogy e jogszabályt a jelenlegi parlamenti ciklus végéig fogadják el;
43. hangsúlyozza, hogy a fogyatékossgal élő emberek, különösen pedig a nők sokkal nagyobb valószínűséggel süllyednek szegénységbe (az OECD szerint a fogyatékossgal élők közül mintegy minden negyedik ember szegénységben él); sürgeti a tagállamokat, hogy megfelelő nemzeti programok kidolgozásával és ezek hatékony végrehajtásának folyamatos ellenőrzés és értékelés révén történő biztosításával hozzanak megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy megelőzzék a fogyatékossgal élő nők és lányok elszegényedését, és garantálják számukra, hogy rokkantsági ellátásban és juttatásokban részesüljenek, és hozzáférjenek a szociális és egészségügyi szolgáltatásokhoz; megállapítja, hogy a szegénység és a munkanélküliség veszélye különösen súlyos a fogyatékkal élő gyermeket nevelő egyedülálló anyák esetében; rámutat arra, hogy a nemek közötti egyenlőség és az esélyegyenlőség, valamint a fogyatékossgal élő gyermekek és családjaik által elszenvedett megkülönböztetés elleni harc előmozdítása olyan eszköz, amely felhasználható a megbélyegzés, a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemben, és hogy a fogyatékossga, a nemek közötti egyenlőtlenség és a szegénység közötti összefüggést valamennyi szegénység és társadalmi kirekesztés ellen irányuló szakpolitikában

figyelembe kell venni;

44. szorgalmazza, hogy a közegészségügyi rendszerek a kiszolgáltatott csoportokat különleges igényű felhasználókként sorolják be, és biztosítsák a megfelelő ellátásukhoz szükséges forrásokat és létesítményeket;
45. szorgalmazza, hogy az idős, gyakran egyedül élő, fogyatékosághoz vezető betegségekkel szembesülni kényszerülő nőkre fordítsanak különös figyelmet, és dolgozzanak ki prevenciós és támogatási programot a számukra;
46. hangsúlyozza, hogy megszorító intézkedések bevezetése több tagállamban a szociális jóléti ellátás csökkenéséhez és az alapvető szolgáltatások korlátozásához vezetett, valamint hogy a fogyatékosággal élő nők e tekintetben különösen kiszolgáltatott csoportot alkotnak; emellett hangsúlyozza, hogy a fogyatékosággal élők és gondozóik – akik gyakran nők – támogatásának csökkentése kedvezőtlenül fog hatni a családi kötelezettségeket viselő nők oktatási, szociális és gazdasági igényeire; ezért felhívja a tagállamokat, hogy fogadjanak el a fogyatékosággal élő nők számára rendelkezésre álló hatékony, hozzáférhető, jó minőségű és megfizethető szolgáltatások útjában álló valamennyi akadály felszámolására irányuló intézkedéseket;
47. rámutat arra, hogy a megfizethető, hozzáférhető és jó minőségű gondozási és segítségnyújtási szolgáltatások legtöbb európai uniós tagállamban tapasztalható hiánya és a gondozói munka férfiak és nők közötti egyenlőtlen megoszlása közvetlen negatív hatást gyakorol a nőknek a társadalmi, gazdasági, kulturális és politikai élet valamennyi területén való részvételi képességére; kitart amellett, hogy különös figyelmet kell fordítani a fogyatékosággal élő személyek gondozóira – akik gyakran nők – és feladatvállalásukat figyelembe kell venni a szakmai tapasztalatok elismerése során, és hangsúlyozza, hogy ösztönözni kell a tagállamokat, hogy szociális biztonsági rendszerük keretében és nyugdíjazáskor ismerjék el a fogyatékosággal élők gondozásában – általában nők által – vállalt részvételt és ingyen végzett munkát; hangsúlyozza, hogy különös figyelmet kell fordítani ezekre a nőkre annak biztosítása érdekében, hogy megfelelő fizetést és öregségi nyugdíjat kapjanak; ezért felszólítja a Bizottságot, hogy nyújtson be jogalkotási javaslatot a gondozói (vagy szülőgondozói) szabadságra vonatkozóan, amely lehetővé tenné az emberek számára, hogy szabadságot vegyenek ki beteg, fogyatékosággal élő vagy sérült családtagjaik gondozása céljából, és/vagy hogy megtarthassák az állásukat, amíg eltartott családtagjaik gondozása céljából szabadságon vannak;
48. kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki nagyszabású figyelemfelkeltő kampányokat annak érdekében, hogy a nyilvánosság figyelmét jobban ráirányítsák a fogyatékosággal élő nőkre és lányokra, és kiemeli azt az értékes szerepet, amelyet a tömegtájékoztatás és az internet játszhat abban, hogy pozitív kép alakuljon ki a fogyatékosággal élő nőkről, és bátorítsa őket arra, hogy érvényt szerezzenek jogaiknak;
49. elengedhetetlennek tartja, hogy a tagállamok biztosítsák, hogy a fogyatékosággal élő nők és lányok törvény előtti egyenlőséget és azonos jogi védelmet és jogi előnyöket élvezhessenek bármilyen megkülönböztetéstől mentesen; véleménye szerint a fogyatékoságon és nem alapuló mindenfajta megkülönböztetést tiltani kell, tekintettel arra, hogy e két tényező találkozása exponenciálisan növeli az egyenlőtlenséget;

50. sürgeti a Bizottságot, hogy 2010–2020 közötti időszakra vonatkozó európai fogyatékoságügyi stratégiájának felülvizsgálata és az ehhez kapcsolódó 2015–2020-ra vonatkozó intézkedési listája kidolgozása során a nemek különbségeire még érzékenyebb szemléletet dolgozzon ki;
51. megismétli, hogy a fogyatékoság kérdéséről szóló közösségi politikáknak már a kezdetektől fogva figyelembe kell venniük a nemek közötti egyenlőség szempontját annak érdekében, hogy a fennálló egyenlőtlenségek ne maradhassanak meg vagy fokozódhassanak a politika kidolgozása során; hangsúlyozza olyan mutatók kidolgozásának szükségességét, amelyek a fogyatékosággal és a nemek közötti egyenlőtlenséggel kapcsolatos szempontokat egyszerre tükrözik; véleménye szerint a mutatók hiánya megnehezíti, hogy pontos képet kapjunk a fogyatékosággal élő nők helyzetéről; felhívja a Bizottságot, hogy kérjen fel fogyatékosággal élő nőket és lányokat a fogyatékosággal élő nőkről és lányokról készítendő jövőbeli tanulmányokban való részvételre;
52. felhívja a Bizottságot, a Tanácsot és a tagállamokat, hogy fogadjanak el egy megkülönböztetés elleni horizontális irányelvet, amely arra irányul, hogy az uniós hatáskörbe tartozó valamennyi területen felszámolja azokat a korlátokat, amelyek megakadályozzák a fogyatékosággal élő embereket – különösen a fogyatékosággal élő nőket és lányokat – abban, hogy maradéktalanul kihasználják a társadalmi részvételük és függetlenségük tekintetében meglévő lehetőségeiket;
53. felkéri a tagállamokat, hogy támogassák az emberi sokszínűséget támogató önkéntes kezdeményezéseket és biztosítsanak elég finanszírozást az ezzel a kérdéssel foglalkozó nem kormányzati szervezetek számára;
54. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy gyűjtsenek részletes és megbízható, nemek szerinti bontású statisztikai adatokat a fogyatékosággal élő személyek valódi helyzetéről, mivel ez elengedhetetlenül szükséges a hatékony politika kidolgozásához a nemek közötti egyenlőség, a fogyatékoság és az erőszak közös metszéspontjainak kezelése érdekében; véleménye szerint a fogyatékosággal élő nőket be kell vonni ezen adatgyűjtésbe; úgy véli továbbá, hogy a fogyatékosággal élőkről készített valamennyi tanulmánynak figyelembe kell vennie a nemek közötti egyenlőtlenség szempontját, a nőkről és lányokról szóló tanulmányoknak pedig tekintetbe kell venniük a fogyatékoság aspektusát;
55. hangsúlyozza, hogy a sokszínűség gazdagítja a társadalmat;
56. megjegyzi, hogy az emberi méltóság sérthetetlen, és azt tisztelni és védeni kell;
57. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a 2015 utáni fejlesztési menetrendben a fogyatékoság kérdését nemi szempontokat figyelembe vevő megközelítéssel kezeljék;
58. kéri a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy koordináltan érvényesítse a fogyatékoság kérdését a fejlesztési politikában és a projekteken, illetve támogassa a szegénység felszámolására irányuló átfogó stratégiát a fogyatékosággal élő nőkért indított földrajzi programokban, azért, hogy feltárja a nők gazdasági potenciálját; hangsúlyozza, hogy a földreformnak biztosítania kell az esélyegyenlőséget a földtulajdonlásban, beleértve a fogyatékosággal élő nők földhöz való jogát is;

59. kéri a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy hozzon létre ellenőrzési mechanizmusokat annak érdekében, hogy felmérje politikáinak hatását a fogyatékkal élő nőkre az országok szintjén; felszólítja az EU-t, hogy támogassa a partnerországok törekvéseit a foglalkoztatási jogszabályok tervezésében és alkalmazásában, a fogyatékkal élő személyek jogairól szóló egyezmény és a 159. számú ILO-egyezmény értelmében;
60. felszólítja a Bizottságot, hogy támogassa azokat a kezdeményezéseket, amelyek célja az érdekelt felek azon képességének a megerősítése, hogy hatékonyan alkalmazzák a fogyatékkal élő személyeket figyelembe vevő fejlesztésre irányuló nemzetközi kötelezettségvállalást, a fogyatékkal élő személyek jogairól szóló egyezményrel összhangban; javasolja, hogy az EU támogassa a fogyatékkal élő személyek szervezeteinek részvételét a nemzetközi és nemzeti szintű döntéshozatali folyamatokban.
61. rámutat arra, hogy a veszélyes helyzetek és a humanitárius válságok kedvezőtlenül hatnak a fogyatékkal élő nők és lányok biztonságára és védettségére, jelentősen csökkentve túlélési esélyeiket: hangsúlyozza, hogy a fogyatékkal élő nők és lányok másoknál kiszolgáltatottabbak a veszélyes helyzetek – például fegyveres konfliktusok, területek megszállása, természeti katasztrófák és humanitárius válságok – előtt, alatt és után; hangsúlyozza, hogy a közegészségért, katasztrófa-készültségért, sürgős segítségért és humanitárius segélyekért felelős nemzeti és nemzetközi ügynökségeknek tisztában kell lenniük a fogyatékkal élő nők és lányok jogaival és különleges szükségleteivel, valamint annak szükségességével, hogy emberi és anyagi erőforrások álljanak rendelkezésre annak biztosítására, hogy a fogyatékkal élő nők és lányok egyetemes hozzáférést és esélyegyenlőséget élvezzenek a veszélyes és szükséghelyzetek során a gondatlanság és/vagy a nem megfelelő cselekvések elkerülése érdekében;
62. hangsúlyozza, hogy az Európai Uniónak és tagállamainak el kell ismerniük a nemzetközi együttműködés előmozdításának jelentőségét abban, hogy támogassák a fogyatékkal élő nők és lányok arra irányuló jogának érvényesítését célzó nemzeti erőfeszítéseket, hogy teljes és másokkal egyenlő mértékben élhessenek valamennyi alapvető jogukkal és szabadságukkal; hangsúlyozza, hogy a nemzetközi együttműködési programoknak inkluzívnak kell lenniük a fogyatékkal élő nők és lányok tekintetében, emiatt pedig az őket képviselő (vegyes vagy szakosodott) szervezeteket közvetlenül be kell vonni a helyi, nemzeti, Közösségi és nemzetközi szinten végrehajtott együttműködési politikák megtervezésébe, kidolgozásába, ellenőrzésébe és értékelésébe az információk, tapasztalatok, képzési programok és bevált gyakorlatok megosztása és terjesztése révén;
63. hangsúlyozza, hogy az Uniónak és tagállamainak elő kell mozdítaniuk a nemek közötti egyenlőség és a fogyatékkal élő több területet érintő dimenziójának beépítését a fejlesztési együttműködési politikáikba, programjaikba és projektjeikbe, ezáltal biztosítva, hogy olyan specifikus projektek kerüljenek kidolgozásra, amelyek előmozdítják az emberek, különösen pedig a fogyatékkal élő nők és lányok esélyegyenlőségét; hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak, a Parlamentnek, az ENSZ-nek, a szakosodott ügynökségeknek és valamennyi nemzetközi, nemzeti és helyi donorszervezetnek prioritássá kell tenniük a fogyatékkal élő nőket és lányokat célzó programok finanszírozását, és forrásokat kell elkülöníteniük erre a célra az általános programjaikon belül, valamint támogatniuk kell a fogyatékkal élő nőket

és lányokat célzó programokat vagy programelemeket; úgy véli, hogy az Uniónak bele kell foglalnia a fogyatékossgal élő nők és lányok jogait a helyi hatóságokkal folytatott kétoldalú, illetve hosszú távú, harmadik országok bevonásával végzett együttműködésébe, közvetlen pénzügyi támogatást kínálva többoldalú fejlesztési együttműködési politikái – a nemzetközi szervezetek pénzügyi támogatása, az uniós és a világ más részein található nem kormányzati szervezetekkel közösen nyújtott társfinanszírozás által – és a humanitárius segélyhez kötődő politikák révén;

64. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy ösztönözzék a fogyatékossgal élő európai nőknek és lányoknak az őket képviselő szervezeteken (különösen a Fogyatékossgal Élők Európai Fórumán, az Európai Női Lobbin és nemzeti tagszervezeteiken) keresztül történő bevonását a nemzetközi emberi jogi megállapodások betartásának ellenőrzésébe oly módon, hogy a fogyatékossgal élő nők és lányok helyzetét az alapvető jogaik és szabadságaik vonatkozásában vizsgáló különböző jelentésekben releváns információkat szolgáltatassanak;
65. véleménye szerint alapvető fontosságú annak biztosítása, hogy az Unió és tagállamai által az emberi jogi megállapodások értelmében készített időszakos jelentések a fogyatékossgal élő nők és lányok valamennyi jogával kapcsolatban tartalmazzanak információt, ideértve a mindenkori de facto és de jure helyzetet is, a helyzetük javítása érdekében tett intézkedésekre, és az általuk (különösen a vidéki térségekben) tapasztalt nehézségekre és akadályokra vonatkozó információkat is; véleménye szerint e gyakorlatot ki kell terjeszteni valamennyi olyan intézményre is, amely az Unión belül vagy nemzeti szinten az emberi jogok védelméért tevékenykedik, ideértve a fogyatékossgal élőket és családjaikat, általában a nőket és a fogyatékossgal élő nőket képviselő szervezeteket is;
66. véleménye szerint a fogyatékossgal élő nők és lányok helyzetének megváltoztatása tekintetében az egyik legnagyobb kihívás a fogyatékossgal beépítése a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó összes programba, intézkedésbe és politikába, valamint a pozitív intézkedések megtervezése és kidolgozása helyzetük javítása érdekében, lévén hogy hátrányos helyzetben vannak;
67. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, az Európa Tanácsnak és az ENSZ főtitkárának.